

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ PRAVIENIŠKIŲ PATAISOS NAMUS-ATVIRĄJĄ KOLONIJĄ

2021-06-08 Nr. 4D-2021/1-6
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje gautas X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas, nuteistasis) skundas ir skundo papildymo raštas (toliau vadinam – Skundas) dėl Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos (toliau tekste ir citatose vadinama –PPN-AK arba Pravieniškių PN) pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su galimai netinkamu laikymo sąlygų užtikrinimu perkėlus į kitą šių pataisos namų sektorių.

2. Pareiškėjas Skunde nurodė:

2.1. „[...] rugsėjo mėnesį atliekant bausmę PPN-AK 2-ajame sektoriuje buvau paskirtas į lengvąją grupę [...]. [...] buvau perkeltas į 3-ąjį lokalinį sektorių į 9 būrį 4 brigadą, kur man buvo suteiktos visos sąlygos kokias ir turi turėti nuteistasis paskirtas į lengvąją grupę, t. y. galimybė kasdien praustis po šiltu vandeniu, galimybė pačiam išsiskalbti rūbus ir be abejo pasigaminti šiltą maistą pagal poreikį.

2020 m. gruodžio 14 d. (pirmadienį) tarp 17.00 val. ir 18.00 val. atėjo pareigūnai paliepė susidėti turimus asmeninius daiktus, kadangi direktoriaus įsakymu aš būsiu pervežtas į PPN-AK 3-ąjį sektorių, o kodėl man nebuvo pranešta ir nežinau iki šiol. [...] gruodžio 14 d. vakarą, po 19.00 val. buvau atvežtas į PPN-AK 3-ąjį sektorių bei patalpintas į 11 būrio 1 patalpą, t. y. buvau uždarytas į kamerų tipo patalpą, nors esu paskirtas į lengvąją grupę. [...] Man ėmus prašyti, kad leistų nusiprausti bei išsiskalbti rūbus buvo tik pasakyta, jog visą tai galiu padaryti kiekvieną trečiadienį. Tuomet ėmiau reikalauti to kas man turinčiam lengvąją grupę priklauso nuolatos, t. y. ėmiau reikalauti šaldytuvo [...] bei kad suteiktų galimybę pasigaminti maistą [...], tačiau [...] Kamerų tipo patalpose [...] nėra to kas man priklauso [...]. [...] iki šiol nesu informuotas kodėl buvau pervežtas [...]“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „[...] Š. m. sausio 13 d. [...] buvau nuvestas į komisiją dėl perkėlimo, [...] 2021 m. sausio 14 d. buvau perkeltas iš 11 būrio į „Laisvalaikio centrą“ į paskirtą 15 būrį. [...]“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus prašo ištirti jo Skundo aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Nustatytos tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2021-01-07 raštu Nr. 4D-2021/1-6/3D-60 kreipėsi PPN-AK

administraciją, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

PPN-AK administracija 2021-03-28 raštu 2021-01-18 Nr. 14-267 informavo:

4.1. „[...] nuteistasis [...] 2020 m. gruodžio 14 d. iš Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Antrojo sektoriaus buvo perkeltas į Trečiąjį sektorių (Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Trečiojo sektoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. Nuteistųjų skyrimo į būrius komisijos posėdžio protokolas Nr. 63-4979, Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Antrojo sektoriaus 2020 m. gruodžio 14 d. Nuteistųjų skyrimo į būrius komisijos posėdžio protokolas Nr. 62-7625, Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Antrojo sektoriaus Saugumo valdymo skyriaus vyriausiojo specialisto [...] 2020 m. gruodžio 14 d. tarnybinis pranešimas Nr. 42-22038, Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 2020 m. gruodžio 14 d. direktoriaus įsakymas dėl nuteistųjų perkėlimo iš Antrojo sektoriaus į Trečiąjį Nr. 2-2194 pridedami). [...]“;

4.1.1. 2020 m. gruodžio 14 d. tarnybiniame pranešime Nr. 42-22038 r, kad „[...] siekiant pagerinti nuteistųjų resocializacijos procesą bei užtikrinti veiksmingą nuteistųjų apsaugą ir priežiūrą, siūlau perkelti šiuos [...] nuteistuosius į pataisos Trečiąjį sektorių: [...] 1. X [...]“;

4.2. „[...] nuteistasis [...] 2020 m. rugsėjo 4 d. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus įsakymu Nr. 2-1423 buvo priskirtas lengvajai grupei (2020 m. rugsėjo 4 d. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus įsakymas Nr. 2-1423 pridedamas). Nuteistasis atlikdamas laisvės atėmimo bausmę Antrajame sektoriuje turėjo galimybę praustis šiltu vandeniu, virtuvėlėje gamintis maistą bei skalbtis drabužius. [...]“;

4.3. „Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Trečiame sektoriuje nuteistasis liko priskirtas lengvajai grupei, gyveno 11 būrio 1 brigados 1 miegamojoje vietoje, nuo 2021 m. sausio 14 d. nuteistasis perkeltas į 15 būrio 2 brigados 16 miegamąją vietą. (2020 m. gruodžio 14 d. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus įsakymo Nr. 2-2194 išrašas, 2021 m. sausio 14 d. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus įsakymas Nr. 2-64 pridedami)“;

4.4. „Pravieniškių pataisos namai-atvirosi kolonija su visais sektoriais yra vienas juridinis asmuo, t. y. viena pataisos įstaiga. Nuteistųjų perkėlimas iš būrio į kitą būrį yra viena iš laisvės atėmimo bausmės tikslų įgyvendinimo ir sėkmingo pataisos įstaigos valdymo priemonių, kuriuo siekiama atskirti nuteistuosius, kurie dėl padarytų nusikaltimų pobūdžio ar asmeninių savybių gali daryti neigiamą įtaką kitiems nuteistiesiems, palengvinti nuteistųjų socialinę reabilitaciją, padėti užtikrinti nuteistųjų priežiūrą ir jų saugumą, padėti užtikrinti, kad būtų laikomasi pataisos įstaigų saugumo ir valdymo reikalavimų ir kuris yra priskiriamas pataisos įstaigos administracijos diskrecijos teisei, tai yra teisei veikti savo nuožiūra nepažeidžiant imperatyvių bausmių vykdymo teisės normų. Su 2020 m. gruodžio 14 d. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus įsakymo Nr. 2-2194 išrašu nuteistasis buvo supažindintas 2020 m. gruodžio 16 d. (2020 m. gruodžio 14 d. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus įsakymo Nr. 2-2194 išrašas pridedamas)“;

4.5. „Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Antrajame sektoriuje nuteistasis [...] gyveno bendrabučio tipo patalpose, lengvojo režimo sektoriaus sąlygomis. Trečiajame sektoriuje nuteistasis gyveno naujai rekonstruotame pastate, su naujai įrengtomis rakinamomis kameromis – su šildomomis grindimis, pasyvia ir aktyvia ventiliacija, atskira tualetų patalpa, dušais. Nuteistajam yra taikomos visos sąlygos numatytos Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse pagal priskirtą grupę. Nuo 2021 m. sausio 14 d. nuteistasis perkeltas į 15 būrį, bendrabutinio tipo pastatą su bendra virtuve, dušais ir tualetais (Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus 2019 m. balandžio 19 d. įsakymas dėl lengvojo režimo sektoriaus nuostatų patvirtinimo Nr. V-278, Lengvojo režimo sektoriaus nuostatai, 2020 m. kovo 4 d. Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Trečiojo sektoriaus nuteistųjų ir suimtųjų naudojimosi dušu grafikas Nr. 43-4671, 2020 m. spalio 23 d. 5-12 būrių skalbyklos grafikas Nr. 43-19199, Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Trečiojo sektoriaus nuteistųjų, dirbančių gamybinėje zonoje I-oje pamainoje, dienotvarkė ir Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos Trečiojo sektoriaus nuteistųjų, dirbančių gamybinėje zonoje II-oje pamainoje, dienotvarkė

pridedami“;

4.6. „Papildomai pridedame Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Kriminalinės žvalgybos valdybos kriminalinės žvalgybos skyriaus pažymą (2021-01-18 Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Kriminalinės žvalgybos valdybos kriminalinės žvalgybos skyriaus pažyma Nr. LV-208 pridedama)“;

4.7. 2021-01-18 Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos Kriminalinės žvalgybos valdybos Kriminalinės žvalgybos skyriaus pažymoje Nr. LV-208 nurodoma, jog „[...] nuteistasis X buvo pervežtas iš PPN-AK antrojo sektoriaus į PPN-AK trečiąjį sektorių. Kriminalinės žvalgybos valdybos Kriminalinės žvalgybos skyriuje buvo turima informacija, jog nuteistasis X daro neigiamą įtaką kitiems nuteistiesiems, linkęs nesilaikyti pataisos įstaigos reikalavimų, atsižvelgiant į šias priežastis, vadovaujantis BVK 69 str. nuostatomis nuteistasis buvo pervežtas į kitą pataisos namų sektorių. [...]“

Skundo tyrimui reikšmingi teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau vadinama – BVK):

74 straipsnis. Lengvajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo sąlygos – „Lengvajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę: 1) įsigyti šio Kodekso 92 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų asmeninių daiktų; 2) per du mėnesius gauti du ilgalaikius ir du trumpalaikius pasimatymus; 3) gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat šio Kodekso 95 straipsnyje nustatytu periodiškumu gauti perduodamų daiktų; 4) tris kartus per dieną paskambinti telefonu; 5) kasdien pasivaikščioti keturias valandas; 6) naudotis maisto ruošimo patalpomis.“

6. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama ir – VAI):

13 straipsnis. Administracinio sprendimo įteikimas (paskelbimas) – „1. Asmeniui, pateikusiam prašymą, ar asmeniui, dėl kurio galimai pažeistų teisių ir teisėtų interesų yra pradėta administracinė procedūra, taip pat asmenims, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą, pateikiant tokio sprendimo kopiją, ar, esant poreikiui apsaugoti atitinkamų kategorijų duomenis, – nuasmenintą priimto administracinio sprendimo nuorašą. Atvejais, kai administracinio sprendimo kopija ar nuorašas negali būti pateikti arba kai administracinio sprendimo forma neleidžia užtikrinti visų šio įstatymo 10 straipsnio 5 dalyje reikalaujamų duomenų pateikimo, šie duomenys nurodytiems asmenims pateikiami raštu, pranešant apie priimtą administracinį sprendimą. [...]“

Tyrimo išvados

7. Pareiškėjas skundėsi dėl Pravieniškių PN administracijos galimai netinkamų laikymo sąlygų užtikrinimo perkėlus į kitą šių pataisos namų sektorių. Pareiškėjo teigimu, 2020 m. gruodžio 14-osios vakare netikėtai, iš anksto neinformavus, buvo perkeltas į kitą būrį, kuriame laikymo sąlygos neatitiko lengvajai grupei priklausančių laikymo sąlygų. Perkėlus į PPN-AK 3-iojo sektoriaus 11 būrį, Pareiškėjas neturi sąlygų pasigaminti maisto.

8. PPN-AK yra viešojo administravimo subjektas, todėl, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis ir VAI nuostatų bei tinkamai informuoti asmenis, kuriems administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, todėl ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą.

9. Skundo tyrimo metu nustatyta, kad Pareiškėjas su 2020 m. gruodžio 14 d. Pravieniškių PN direktoriaus įsakymu Nr. 2-2194 išrašu dėl perkėlimo buvo supažindintas 2020 m. gruodžio 16

d.; tai Pareiškėjas patvirtino savo parašu minėtame įsakyme.

VAĮ 13 straipsnyje nurodyta, kad asmeniui, kuriam administracinis sprendimas turi tiesioginį poveikį, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinio sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinį sprendimą.

Taigi įvertinus šias aplinkybes, galima teigti, jog Pravieniškių PN tinkamai ir laiku informavo Pareiškėją apie jo perkėlimą, todėl skundo dalis dėl informavimo apie perkėlimą laikytina nepagrįsta.

10. BVK 74 straipsnyje numatyta, kad lengvajai grupei priskirti nuteistieji turi teisę įsigyti BVK 92 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytų asmeninių daiktų; per du mėnesius gauti du ilgalaikius ir du trumpalaikius pasimatymus; gauti ir siųsti neribotą kiekį laiškų, taip pat BVK 95 straipsnyje nustatytu periodiškumu gauti perduodamų daiktų; tris kartus per dieną paskambinti telefonu; kasdien pasivaikščioti keturias valandas; naudotis maisto ruošimo patalpomis.

Skundo tyrimo metu nustatyta, kad PPN-AK Antrajame sektoriuje Pareiškėjas gyveno bendrabučio tipo patalpose lengvojo režimo sektoriaus sąlygomis ir turėjo visas jam priklausančias teises. Kaip Seimo kontrolierių informavo PPN-AK administracija, perkėlus Pareiškėją į Trečiąjį sektorių (11 būrį), jis gyveno naujai rekonstruotame pastate su naujai įrengtomis rakinamomis kameromis bei šildomomis grindimis, pasyvia ir aktyvia ventiliacija, atskira tualetų patalpa, dušais. Pažymėtina, jog PPN-AK nepateikė duomenų, kad, perkėlus Pareiškėją į Trečiąjį sektorių (11 būrį), jam būtų sudaryta galimybė gamintis maistą pačiam, t. y. naudotis maisto ruošimo patalpa, kaip tai numatyta pagal BVK nuostatas. Todėl darytina išvada, kad Pareiškėjas, būdamas Trečiojo sektoriaus 11 būryje, tokios galimybės neturėjo.

Nustatyta, jog tik nuo 2021 m. sausio 14 d., Pareiškėją perkėlus į 15 būrį, bendrabutinio tipo pastatą su bendra virtuve, dušais ir tualetais, laikymo sąlygos vėl buvo tinkamos – tokios, kokias numato teisės aktai (šios pažymos 4.5 punktas).

11. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad PPN-AK administracija, 2020-12-14 perkėlus Pareiškėją į Trečiąjį sektorių (11 būrį), netinkamai užtikrino jo teises numatytas BVK 74 straipsnyje, Pareiškėjui nebuvo užtikrinta galimybė naudotis maisto ruošimo patalpa. Šios aplinkybės leidžia teigti, kad Pareiškėjo skundas dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai netinkamo laikymo sąlygų užtikrinimo perkėlus į kitą šių patalpos namų sektorių, kiek tai yra susiję su laikymu Trečiojo sektoriaus 11 būryje, yra pagrįstas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

12. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalis dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su tinkamu informavimu apie perkėlimą, **atmesti**.

13. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį dėl PPN-AK pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamo laikymo sąlygų užtikrinimo perkėlus į kitą šių patalpos namų sektorių, kiek tai susiję su laikymo sąlygomis Trečiojo sektoriaus 11 būryje, pripažinti **pagrįsta**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius PPN-AK direktoriui rekomenduoja: užtikrinti, kad nuteistiesiems, tarp kitų, ir Pareiškėjui, būtų taikomos visos teisės, numatytos Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekse pagal priskirtą grupę.

15. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas